

Sygn. akt I C 1355/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Habaj

Protokolant Sylwia Jurkowska

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2019 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. M.**

przeciwko **(...) Spółdzielni (...) w W.**

o stwierdzenie nieważności ewentualnie uchylenie uchwały

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 377 złotych (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 1355/19

UZASADNIENIE

Powód A. M. wniósł przeciwko (...) Spółdzielni (...) w W. o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) podjętej dnia 2 sierpnia 2018r. przez Radę Nadzorczą (...) Spółdzielni (...) w W. wykluczającą powoda ze spółdzielni przez pozbawienie go członkostwa - z powodu jej sprzeczności z ustawą, ewentualnie - o uchylenie uchwały nr (...) z powodu jej podjęcia bez prawnego i merytorycznego uzasadnienia. Wniósł ponadto o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania.

Strona pozwana - (...) Spółdzielnia (...) w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. od 1952r. pozostawał członkiem (...) Spółdzielni (...) w W..

Bezsporne.

Organami (...) Spółdzielni (...) w W. są Zgromadzenie Przedstawicieli, Rada Nadzorcza, Zarząd, Grupowe Zebrania Członkowskie.

Zarząd spółdzielni jest jednoosobowy, funkcję prezesa od 1991r. pełni J. W.. Corocznie, prezes pozwanej otrzymuje absolutorium

Statut strony pozwanej w § 14 przewiduje, że członek spółdzielni ma obowiązek m.in. polegający na przestrzeganiu przepisów statutu oraz postanowień uchwał organów spółdzielni. Zgodnie z § 15 ust. 1 członek może wystąpić ze spółdzielni w każdym czasie, za pisemnym, trzymiesięcznym wypowiedzeniem złożonym Zarządowi Spółdzielni, natomiast z § 16 spółdzielni wynika, że członek może być wykluczony ze spółdzielni w wypadku, gdy z jego winy dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu lub zasadami współzycia społecznego, w szczególności wykluczenie członka może nastąpić jeżeli świadomie szkodzi Spółdzielni lub działa wbrew jej interesom, uporczywie narusza postanowienia statutu spółdzielni lub zasady współzycia społecznego. Paragraf 18 ust. 1 statutu stanowi natomiast, że uchwałę o wykluczeniu podejmuje Rada Nadzorcza Spółdzielni, po uprzednim wysłuchaniu członka. Statut przewiduje również w § 24 i 25 drogę odwołania członka od uchwały wykluczającej go ze spółdzielni - członkowi przysługuje do jednego bezpośrednio wyższego organu w terminie dwóch tygodni od daty zawiadomienia członka o uchwale. Wniesione odwołanie rozpatruje w terminie miesiąca Rada Nadzorcza, a Walne Zgromadzenie - w czasie najbliższych obrad. W sprawach o wykluczenie członka z rejestru członków spółdzielni, wykluczony może dochodzić na drodze sądowej swych praw, po wyczerpaniu postępowania wewnątrzspółdzielczego lub po bezskutecznym upływie terminów ustalonych w statucie do podjęcia uchwały przez organ odwoławczy.

dowód: statut spółdzielni - k. 158-161,

przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej J. W. – k. 168,

Na mocy uchwały nr(...)podjętej w dniu 7 czerwca 2004r. zarząd spółdzielni został upoważniony do zbywania nieruchomości stanowiących własność spółdzielni i nabytych przez nią w terminie późniejszym na terenie działalności (...) W. w pierwszej kolejności dla dotychczasowych użytkowników, zaś z przetargiem dla innych osób.

dowód: kopia wyciągu uchwał z 14.06.2004r. - k. 141,

Powód nie skarżył żadnej z uchwał podejmowanych przez zarząd spółdzielni, nie wszczynał postępowań sądowych o uchylenie uchwał czy stwierdzenie ich nieważności. Nie występował również dotychczas z inicjatywą dotyczącą np. zmiany statutu przez pozwaną.

Bezsporne.

Do 2016r. powód wykazywał przeciętne zainteresowanie sprawami spółdzielni, nie pojawiał się na zebraniach członków spółdzielni, nie przeglądał dokumentacji dotyczącej pozwanej.

W 2016r. po raz pierwszy pojawił się w siedzibie spółdzielni celem przejrzenia dokumentacji spółdzielni. Zostały mu udostępnione wszystkie dokumenty, z którymi chciał się zapoznać. Dnia 12 maja 2016r. pojawił się na zebraniu Zgromadzenia Przedstawicieli. Powziął wówczas informację odnośnie wielkości majątku spółdzielni. Dowiedział się również, jaki udział w tym majątku przypadłby jemu, po likwidacji spółdzielni. Wówczas, zaczął z większym zaangażowaniem interesować działaniami podejmowanymi przez pozwaną - dokonywanymi transakcjami, ilością zatrudnianych pracowników. Zaczął też formułować pisma do zarządu strony pozwanej, kwestionując w nich prawidłowość i legalność podejmowanych przez zarząd spółdzielni czynności, żądających w nich likwidacji spółdzielni i podziału majątku między członków. Pisma powoda nie pozostawały bez odpowiedzi - na każde z nich prezes strony pozwanej odpowiadał, przedstawiając powodowi wyczerpującą argumentację odnośnie sposobu funkcjonowania spółdzielni, dokonywanych przez nią transakcji i ich podstawy prawnej. Mimo to, A. M. w kolejnych pismach nadal kwestionował prawidłowość i legalność działań zarządu spółdzielni.

dowód: przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej J. W. – k. 168,

Pismem z dnia 12 marca 2017r. powód złożył do Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni (...) wniosek o wszczęcie postępowania likwidacyjnego pozwanej spółdzielni. W uzasadnieniu wniosku zarzucał pozwanej, że spółdzielnia jest prowadzona wyłącznie w celu utrzymania małej grupki członków, poprzez wyprzedaj najbardziej wartościowego majątku spółdzielni i zaciąganie kredytów. Powód zgłosił obawę, że takie działanie zarządu spółdzielni może

doprowadzić do sprzedaży majątku spółdzielni lub obciążenia go kolejnymi długami, nie zmiierzając - wbrew zapisom statutu do zapewnienia członkom korzyści z prowadzonej działalności gospodarczej. Dodatkowo, zarząd spółdzielni sprzedał ten majątek bez zgody współwłaścicieli tego majątku tj. zebrania przedstawicieli. Dodatkowo, zarzucał, że statut spółdzielni jest sprzeczny z art. 42 ust. 2 ustawy - Prawo spółdzielcze.

Na skutek tego pisma, Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...) wezwał pozwaną do ustosunkowania się do wniosku powoda i ostatecznie, pozostawał zarządowi spółdzielni decyzji o jej likwidacji.

dowód: pismo powoda z 12.03.2017r. – k. 70-76,

pismo (...) – k. 69,

A. M. pismem z dnia 31 marca 2017r. złożył do Prokuratury Rejonowej w (...) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez zarząd strony pozwanej. W uzasadnieniu wskazał między innymi, że zarząd wyprzedził w latach 2012-2015 majątek stanowiący prywatną własność członków spółdzielni bez „prawem wymaganej, uprzedniej zgody członków spółdzielni, skutkiem czego, każdy z 22 aktualnych członków spółdzielni poniósł osobistą szkodę finansową w kwocie 142.927 zł. Szkada ta jest ewidentna i zamierzona”. Ponadto, zarzucił zarządowi strony pozwanej utrzymywanie istnienia spółdzielni mimo, że przestała mieć zdolność do osiągnięcia celów określonych ustawowo. Kwestionował w toku postępowania legalność sprzedaży sklepów w W. i D., twierdząc że nie wie, kto wyrażał na to zgodę i na jakiej podstawie sprzedaż się odbywała. Ponadto, zarzucał, że zarząd spółdzielni powinien zgłosić wniosek o wszczęcie postępowania likwidacyjnego dotyczącego strony pozwanej, ponieważ jest według niego niewypłacalna, dochodzi natomiast do sztucznego wykazywania, że spółdzielnia posiada aktywa.

Postanowieniem z dnia 2 maja 2017r. (zatwierdzonym dnia 10 maja 2017r. przez asesora Prokuratury Rejonowej w (...)) K. Miejsca Policji w W. odmówiła wszczęcia śledztwa wobec braku znamion czynu zabronionego.

Zażalenie powoda na powyższe postanowienie nie zostało uwzględnione. Sąd Rejonowy w (...) w uzasadnieniu postanowienia wskazał, że sprzedaż nieruchomości przez spółdzielnię następowała po uprzednim podjęciu przez Radę Nadzorczą uchwały wyrażającej zgody na sprzedaż oraz po sporządzeniu operatu szacunkowego przez biegłego rzeczoznawcę. tym samym, sprzedaż nieruchomości następowała zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zgodnie ze statutem spółdzielni.

dowód: przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej J. W. – k. 168,

postanowienie z dnia 2.05.2017r. z uzasadnieniem w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w (...) (...). 2440.2018,

zeznania powoda w toku postępowania przygotowawczego w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w (...) (...). 2440.2018,

postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z 8.12.2017r. z uzasadnieniem w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w (...) (...). 2440.2018

Dnia 1 marca 2018r. powód wystosował do pozostałych członków spółdzielni pismo, w którym wskazywał członkom pozwanej na konieczność „ratowania” pieniędzy ulokowanych przez ich jako członków w spółdzielczym majątku, z którego to zdaniem powoda „niewiele już zostało”. W piśmie tym wskazał, że zarząd każdemu z członków „wyjął - z jego prywatnej kieszeni” 195.572 zł (nie przekazując 1/22 części kwoty przypadającej każdemu z członków, uzyskanej ze sprzedaży D.) i przeznaczył je na utrzymanie przy życiu spółdzielni, której istnienie już dawno stało się finansowo bezsensowne, a także bezcelowe w świetle obowiązujących norm prawa (...). Zarzucał, że zarząd spółdzielni, który od wielu lat bezprawnie, ale systematycznie wyprzedaje najlepsze lokale sklepowe działa na szkodę każdego z członków, gdyż pieniądze z tej sprzedaży do członków nie trafiają. Zarzucał dalej między innymi, że spółdzielnia

jest prowadzona wyłącznie w celu utrzymania małej grupki członków, poprzez wyprzedaż najbardziej wartościowego majątku spółdzielni i zaciąganie kredytów.

dowód: pismo powoda – k. 75-76,

A. M. w piśmie z dnia 12 lipca 2018r. zarzucił Prezesowi Zarządu Spółdzielni, że powziął informację o zamiarze sprzedaży przez niego wyprzedaży końcówki „ogromnego majątku spółdzielni, który prezes zdążył przetrwonić, prowadząc nieodpowiedzialną działalność na szkodę członków spółdzielni”. Dalej w piśmie podniósł że wyprzedaż spółdzielczego majątku jest przestępstwem świadomym i umyślnym”.

dowód: pismo powoda z 12.07.2018r. - k. 77,

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2018r. asesor Prokuratury Rejonowej w (...) podjął na nowo postępowanie w sprawie wszczętej na skutek zawiadomienia powoda, z uwagi na liczne kierowane przez A. M. (już po zakończeniu postępowania) pisma. W konsekwencji, postanowieniem z dnia 3 grudnia 2018r. asesor Prokuratury Rejonowej w (...) postanowiła wszcząć śledztwo w sprawie nadużycia uprawnień w latach 2008-2015 przez Prezesa Zarządu i Przewodniczącą Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni, którzy będąc zobowiązani do zajmowania się sprawami majątkowymi i działalnością gospodarczą spółdzielni wyrządzili jej znaczną szkodę majątkową poprzez dokonanie sprzedaży nieruchomości będących własnością spółdzielni i niezgłoszenie w okresie od 2008 r. do 28 kwietnia 2017r. wniosku o upadłość spółdzielni przez Prezesa Zarządu pomimo powstania warunków uzasadniających upadłość spółdzielni.

Ostatecznie, postanowieniem z dnia 29 marca 2019r. śledztwo zostało umorzone z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Sąd Rejonowy w (...) postanowieniem z dnia 30 września 2019r. nie uwzględnił zażalenia A. M. postanowienie z przedmiocie umorzenia śledztwa.

dowód: postanowienie z 3.12.2018r. w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w(...) (...). 2440.2018;

zeznania powoda w toku postępowania przygotowawczego w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w (...) (...). 2440.2018,

postanowienie z 23.03.2019r. w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w(...) (...). 2440.2018

postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z 30.09.2019r. z uzasadnieniem w aktach postępowania Prokuratury Rejonowej w (...) (...). 2440.2018

Strona pozwana dotychczas nie znalazła podstaw do zlikwidowania spółdzielni – sytuacja finansowa pogorszyła się, spółdzielnia przynosi straty, ale nadal posiada majątek.

Wartość majątku netto w 1991r. spółdzielni wynosiła ok. 320.000 zł netto. W październiku 2019r. wynosiła 260.000 zł netto, w tym czasie spółdzielnia inwestowała środki w zakup nieruchomości.

Zarząd, działając na podstawie umocowania udzielonego w drodze uchwały, dokonał również sprzedaży kilku nieruchomości. Sprzedaż majątku odbywa się według określonej procedury – powoływany jest biegły, który ustala wartość nieruchomości, a dopiero później w oparciu o wycenę biegłego ustalana jest cena nieruchomości. Oferta sprzedaży jest dostępna powszechnie.

Co roku każdy członek spółdzielni otrzymuje bilans, w którym określona jest kondycja finansowa spółdzielni. Wynagrodzenie w spółdzielni pobiera prezes spółdzielni, kadrowa, pracownicy administracji i kierowca - łącznie 5 osób.

W 2018r. została przeprowadzona lustracja, są wnioski o przeprowadzenie programu naprawczego. Ilość członków spółdzielni spadła z ok. 17.000 do kilkunastu członków. Prezes zarządu spółdzielni - J. W. corocznie od 1991r. otrzymuje absolutorium.

dowód: przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej J. W. – k. 168,

W kwietniu 2017r. spółdzielnia została zmuszona do przedstawienia Prokuraturze Rejonowej w (...) licznej dokumentacji dotyczącej spółdzielni - konieczne był odnalezienie dokumentacji dotyczącej spółdzielni od 2008r. do 2016r. i przedstawienie jej Prokuraturze.

Każde pismo kierowane przez powoda do różnych instytucji (prokuratury, (...)), wiązało się z koniecznością przygotowywaniem wyjaśnień, gromadzeniem i przedstawianiem dokumentacji dotyczącej spółdzielni, zestawień, przez co - niewielka ilość zatrudnianych przez spółdzielni nie może wykonywać swoich codziennych, związanych z normalnym funkcjonowaniem spółdzielni zajęć.

dowód: przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej J. W. – k. 168,

odpis pisma z 11.04.2017r. i 24.04.2017r. - k.66-68,

W dniu 2 sierpnia 2018r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni (...) w W. na podstawie § 16 pkt a Statutu Spółdzielni, podjęto uchwałę o wykluczeniu A. M. ze spółdzielni za naruszanie życia społecznego, w szczególności szkodenie spółdzielni i działanie wbrew (...) Spółdzielni (...) w W..

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że od 2016r. złożył szereg pism, a także uczestniczył w postępowaniach, w których jako świadek zapewniał, że w Spółdzielni funkcjonuje niezgodny z prawem statut spółdzielni, a także nastąpiły sprzedaże nieruchomości oraz nieprawidłowe zarządzanie spółdzielnią, naruszające przepisy kodeksu karnego. Wnioski o wszczęcie postępowania karnego doprowadziły do podjęcia czynności przez Prokuraturę Rejonową w (...), a także na podstawie dalszych działań powoda - przez Sąd Rejonowy w (...). Niezależnie od tych działań, przesłał również pismo z dnia 12 marca 2017r. do (...) Spółdzielni (...) w W., w którym zażądał wszczęcia postępowania w sprawie likwidacji spółdzielni wskazując na niezgodne ze statutem działanie zarządu spółdzielni oraz jej organów. Dodatkowo, A. M. zarzucał spółdzielni nielegalne dokonywane transakcje sprzedaży nieruchomości a dnia 12 lipca 2018r. - pomimo tego, że znał już stanowisko Prokuratury Rejonowej w (...) i Sądu Rejonowego w (...) - ponownie skierował do zarządu spółdzielni pismo, w którym potwierdził, że uważa działania Zarządu spółdzielni za świadome, umyślne przestępstwo.

dowód: wyciąg z posiedzenia Rady Nadzorczej z 2.08.2018r. - k. 6-7,

Sąd zważył, co następuje:

Powód wnosił o stwierdzenie nieważności uchwały, ewentualnie - na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd żądania w tym zakresie - wniósł o uchylenie uchwały nr (...) podjętej w dniu 2 sierpnia 2018r. przez (...) Spółdzielnię (...) w W.

O możliwości dochodzenia w jednym pozwie żądania sformułowanego w powyższy sposób, a więc dochodzenia oprócz żądania głównego również tzw. żądania ewentualnego przesądził Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach (por. wyroki z dnia 26 stycznia 1979 r., IV CR 403/78, OSNCP 1979, nr 10, poz. 193, z dnia 14 października 1999 r., I PKN 325/99, OSNAPUS 2001, nr 5, poz. 164, z dnia 8 czerwca 2001 r., I PKN 490/00, OSNP 2003, nr 8, poz. 200 i z dnia 24 czerwca 2009 r., I CSK 510/08, niepubl. oraz postanowienia z dnia 20 kwietnia 1966 r., I CZ 29/66, OSPiKA 1967, nr 2, poz. 36, z dnia 20 maja 1987 r., I CZ 55/87, OSNCP 1988, nr 11, poz. 160, z dnia 6 grudnia 2006 r., IV CZ 96/06, niepubl. i z dnia 28 października 2008 r., I PZ 25/08, OSNP 2010, nr 5-6, poz. 70). Możliwość zgłoszenia takiego żądania istnieje w sprawach o świadczenie, ustalenie istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego bądź prawa oraz w sprawach o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. Nie zostało wyłączone oparcie żądania ewentualnego na odmiennej podstawie faktycznej i prawnej niż żądanie główne. Byt żądania ewentualnego uzależniony jest od żądania głównego;

w razie uwzględnienia przez sąd żądania przedstawionego jako pierwsze, rozpoznanie żądania ewentualnego staje się bezprzedmiotowe i nie jest wydawane w stosunku do niego żadne orzeczenie.

Sąd był zobligowany w pierwszej kolejności ustalić, czy zachodzą podstawy do stwierdzenia nieważności skarżonej uchwały.

Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia jest możliwe za pomocą trzech odrębnych środków prawnych, a mianowicie:

1) powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały (gdy występuje sprzeczność uchwały z ustawą) – art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210);

2) powództwa o uchylenie uchwały (w razie sprzeczności uchwały bądź z postanowieniami statutu, bądź z dobrymi obyczajami lub gdy uchwała godzi w interes spółdzielni albo ma na celu pokrzywdzenie jej członka – art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego);

3) powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały (gdy występują takie nieprawidłowości w zwołaniu walnego zgromadzenia lub w obradowaniu, które wyłączają możliwość przyjęcia usprawiedliwionego zapatrywania, że organ ten był zdolny do powzięcia woli – art. 42 § 9 Prawa spółdzielczego).

W ocenie Sądu brak było podstaw o uwzględnienia żądania głównego pozwu i stwierdzenia nieważności uchwały nr (...) uchwalonej dnia 2 sierpnia 2018r.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia nie jest wprost przewidziane w przepisach prawa. Na dopuszczalność takiego powództwa wskazuje natomiast treść art. 42 § 9 Prawa spółdzielczego (wyrok SN z 24.06.2009 r., I CSK 535/08, LEX nr 518133).

Każda uchwała, która rodzi skutki prawne, podlega – jako czynność prawna – odpowiednim przepisom prawa. Taka uchwała, podobnie jak inne czynności prawne, nie może naruszać bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Z tego punktu widzenia skuteczność uchwał podlega dyspozycji art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego. W odniesieniu do uchwał sprzecznych z ustawą przepis art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego przewiduje ich bezwzględną nieważność. Inaczej mówiąc, uchwała sprzeczna z ustawą dotknięta jest sankcją nieważności z mocy prawa (*ex lege*).

Powództwo o ustalenie nieważności uchwały, z jakim wystąpił powód, oparte jest na art. 189 k.p.c. i wymaga wykazania interesu prawnego w jego wytoczeniu - w przypadku uchwały nieważnej interes prawny w ustaleniu jej nieważności ma każdy członek spółdzielni. Dodatkowo, interes prawny powoda wyrażał się w potrzebie usunięcia niepewności co do jego sytuacji prawnej względem pozwanej Spółdzielni - czy nadal pozostaje jej członkiem i ma realizować obowiązki wynikające z członkostwa i może korzystać z przysługujących członkom uprawnień, czy też został skutecznie wykreślony.

Oznacza to, że powód co do zasady mógł domagać się ustalenia nieważności uchwały podjętej przez pozwaną Spółdzielnię. Ze zgłoszonym w takim powództwie żądaniem ustalenia (stwierdzenia) nieważności uchwały jest natomiast integralnie powiązane wskazanie bezwzględnie obowiązującego przepisu ustawy (*ius cogens*), z którym koliduje kwestionowana uchwała (wyrok SN z 9.02.2011 r., V CSK 239/10, LEX nr 1102882).

Domagając się ustalenia nieważności uchwały, powód powinien zatem udowodnić jej sprzeczność z ustawą. Natomiast ewentualna sprzeczność uchwały z postanowieniami statutu Spółdzielni mogłaby być podstawą jej uchylenia, lecz nie wpływałaby na jej ważność. Tymczasem powód nie udowodnił, aby przedmiotowa uchwała nr (...) była sprzeczna z ustawą, bądź została podjęta w sposób sprzeczny z ustawą, co uzasadniało oddalenie powództwa w tym zakresie.

Powód zarzucał, że uchwała pozostaje sprzeczna z przepisami statutu pozwanej spółdzielni i Prawem spółdzielczym. W pierwszej kolejności wskazał, że uchwała zawierała pouczenie, że przysługuje mu prawo do odwołania się od jej treści do Walnego Zgromadzenia w terminie miesięcznym. Powód wskazywał również na sprzeczność z ustawą polegającą

na tym, że zgodnie z § 18 ust. 2 statutu wykluczenie staje się skuteczne z chwilą doręczenia członkowi pisemnego zawiadomienia z uzasadnieniem, podczas gdy z art. 24 § 10 pkt 4 Prawa spółdzielczego wynika, że wykluczenie staje się skuteczne prawomocnego oddalenia przez sąd powództwa o uchylenie uchwały rady nadzorczej albo walnego zgromadzenia. Zdaniem Sądu, wskazywane przez powoda oznaczenie terminu miesięcznego do wniesienia odwołania jak i różnica w zakresie kształtowania chwili, w której staje się skuteczne wykluczenie nie pozostają sprzeczne z ustawą. Brak było też podstaw do stwierdzenia nieważności uchwały spółdzielni z uwagi na niewysłuchanie powoda, skoro – jak sam przyznaje zarówno w uzasadnieniu pozwu, jak i w piśmie kierowanym do strony pozwanej zatytułowanym jako(...), został on powiadomiony o terminie wysłuchania, jednak nie pojawił się na tym zebraniu, uznając że czas i miejsce zostało wybrane tak, aby nie mógł się na nim stawić (o godz. 8.15, w miejscu oddalonym od miejsca zamieszkania powoda o 320 km). Na marginesie należy wskazać, że ustawodawca nie określił wymogów dotyczących sposobu, formy i terminu wysłuchania członka spółdzielni przed podjęciem decyzji o wykluczeniu. Szczegółowe unormowanie nie jest konieczne, gdyż w tym zakresie ustawodawca pozostawia swobodę spółdzielniom, które w statutach bądź regulaminach wydawanych na podstawie statutu regulują powyższe kwestie, a ewentualne uchybienia w tej mierze (naruszenie statutu bądź regulaminu wydanego na podstawie statutu) nie mogą jednak stanowić podstawy do stwierdzenia nieważności uchwały w przedmiocie wykreślenia.

Zdaniem Sądu, powód nie wykazał, że przedmiotowa uchwała z 2 sierpnia 2018r. została podjęta niezgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami.

Unormowania ustawy - Prawo spółdzielcze przyznają bowiem członkowi spółdzielni możliwość występowania z dwoma rodzajami roszczeń w stosunku do podejmowanych przez organy spółdzielni uchwał - wynikającą z art. 42 § 2 tej ustawy możliwość domagania się stwierdzenia nieważności uchwały jeżeli jest ona niezgodna z przepisami prawa, przy spełnieniu innych przesłanek m.in. istnienia interesu prawnego w domaganiu się ustalenia takiej nieważności oraz możliwość wystąpienia z powództwem o uchylenie uchwały - jeżeli jest ona sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu (art. 42 § 4 w zw. z § 3 tego artykułu ustawy - Prawo spółdzielcze). Zważyć zatem należy, iż niezgodność uchwały z przepisami ustawy może uzasadniać roszczenie o stwierdzenie nieważności uchwały, zaś sprzeczność uchwały z postanowieniami statutu uzasadniać może co najwyżej wystąpienie z powództwem o uchylenie uchwały, czego jednak powód nie uczynił. Nie sposób utożsamiać niezgodności uchwały ze Statutem spółdzielni z jej niezgodnością z ustawą.

W świetle powyższego, żądanie główne powoda podlegało oddaleniu. Natomiast wobec zgłoszenia przez niego żądania ewentualnego, Sąd następnie zbadał zasadność żądania uchylenia uchwały nr 13.

Powództwo o uchylenie uchwały uregulowane zostało w art. 42 § 3 Prawa spółdzielczego. W myśl art. 42 § 1 Prawa spółdzielczego uchwały obowiązują wszystkich członków spółdzielni oraz wszystkie jej organy. Zgodnie z § 3 uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu. Przesłanki wymienione w powyższym przepisie, tj.: sprzeczność uchwały z postanowieniami statutu, sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interesy spółdzielni, cel w postaci pokrzywdzenia wierzycieli są od siebie niezależne. Powództwo o uchylenie uchwały powinno być wniesione w ciągu sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania - w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia, jeżeli zaś powództwo wnosi członek nieobecny na walnym zgromadzeniu na skutek jego wadliwego zwołania – w ciągu sześciu tygodni od dnia powzięcia wiadomości przez tego członka o uchwale, nie później jednak niż przed upływem roku od dnia odbycia walnego zgromadzenia (§ 6). Jeżeli ustawa lub statut wymagają zawiadomienia członka o uchwale, termin sześciotygodniowy wskazany w § 6 biegnie od dnia tego zawiadomienia dokonanego w sposób wskazany w statucie (§ 7). Sąd może nie uwzględnić upływu terminu, o którym mowa w § 6, jeżeli utrzymanie uchwały walnego zgromadzenia w mocy wywołałoby dla członka szczególnie dotkliwe skutki, a opóźnienie w zaskarżeniu tej uchwały jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami i nie jest nadmierne (§ 8).

Wbrew zarzutom pozwanej, powód wytaczając niniejsze powództwo, zachował sześciotygodniowy termin do zaskarżenia uchwały.

Powód żądając uchylenia uchwały nr (...) podnosił brak podstaw do wykluczenia go z członków pozwanej spółdzielni. Wskazywał w toku procesu, że formułowane przez niego pisma do różnych organów i instytucji wynikały wyłącznie z jego troski o kondycję finansową spółdzielni, która stale się pogarsza na skutek nieprawidłowych działań organów spółdzielni.

Zdaniem Sądu tzw. żądanie ewentualne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zakres kognicji sądu przy rozpoznawaniu sprawy o uchylenie uchwały o wykluczeniu ze spółdzielni określony jest treścią art. 24 Prawa spółdzielczego. Zakres ten wyznaczają zarzuty przedstawione członkowi w piśmie Rady Nadzorczej. Tylko te zarzuty mogą być przedmiotem ustaleń i oceny Sądu przy rozpoznawaniu powództwa wniesionego w trybie art. 42 § 2 ustawy. Podnoszenie w postępowaniu sądowym innych zarzutów, mających uzasadnić wykluczenie, jest bezskuteczne. Zarzuty zawarte w uzasadnieniu uchwał w przedmiocie wykluczenia członka muszą być na tyle szczegółowe i skonkretyzowane, by w postępowaniu zarówno wewnątrzspółdzielczym jak i sądowym nie było wątpliwości co do zakresu ustaleń i oceny koniecznych dla rozpoznania odwołania. Konkretyzowanie zarzutów dopiero w postępowaniu sądowym jest niedopuszczalne.

Statut pozwanej spółdzielni, wbrew treści art. 24 Prawa spółdzielczego nie zawiera wprawdzie katalogu przyczyn (przykładów zachowań), uzasadniających wykluczenie członka ze spółdzielni; niemniej jednak § 16 statutu w jednoznaczny sposób wskazuje m.in., że wykluczenie członka może nastąpić jeżeli świadomie szkodzi Spółdzielni lub działa wbrew jej interesom, upórcozywie narusza postanowienia statutu spółdzielni lub zasady współzycia społecznego.

Zdaniem Sądu, działania powoda stanowiły zachowania uzasadniające wykluczenie go z pozwanej spółdzielni, a zarzuty przedstawione A. M. wskazane w uzasadnieniu uchwały nr(...)w sposób klarowny i jednoznaczny określają przyczyny, dla których nie może pozostawać dłużej członkiem strony pozwanej.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyrok SN z 5.09.2002r., IICKN 916/00, Lex), przekroczenie granicy dopuszczalnej krytyki władz spółdzielni czy też prowadzenia jej w niewłaściwej formie, a zwłaszcza gdy krytyka ta jest świadomie nieprawdziwa, podejmowana w złej wierze (wyrok SA w Katowicach z 25.01.2001 r., ACa 1059/00, L.), opiera się na pomówieniach lub na plotkach w celu zdyskredytowania władz spółdzielni, jeżeli postępowanie tych władz jest nienaganne i dla spółdzielni pożyteczne (wyrok SN z 19.06.1963 r., II PR 278/62, OSNC 1964/7–8, poz. 150) przesądza o dopuszczalności wykluczenia członka ze spółdzielni.

Ustalenia faktyczne poczynione w toku niniejszego postępowania potwierdzają okoliczności wynikające z uzasadnienia uchwały z 2 sierpnia 2018r. – rzeczywiście powód złożył szereg pism, a także uczestniczył w postępowaniach, w których jako świadek zapewniał, że w Spółdzielni funkcjonuje niezgodny z prawem statut spółdzielni. W pismach kierowanych do Prokuratury Rejonowej w (...), zarządu pozwanej spółdzielni, (...) Spółdzielni (...) w W., a także – poszczególnych członków spółdzielni zarzucał zarządowi spółdzielni działania sprzeczne z prawem, polegające na sprzedaży nieruchomości i zagarnianiu na swoją rzecz ceny otrzymanej ze sprzedaży, zarzucał również niepodjęcie przez nich żadnych działań, mimo że stan finansowy spółdzielni uzasadnia jej likwidację. Wszystkie działania zdaniem Sądu powód podejmował jednak nie w trosce o dobro spółdzielni, której jest członkiem, a jedynie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej – we wszystkich tych pismach, a także w niniejszym postępowaniu powód podkreślał, że spółdzielnia stanowi własność wszystkich członków, konieczna jest natomiast jej likwidacja i podział majątku spółdzielni pomiędzy nich. Powód na tego rodzaju zarzut ze strony pozwanej, zaprzeczał, aby jego działaniom przyświecał wyłącznie cel majątkowy, co zdaniem Sądu pozostaje w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. A. M. pomimo to, że kwestionował ważność uchwały o powierzeniu zarządowi uprawnień do sprzedaży nieruchomości stanowiących własność spółdzielni, nie skorzystał z przysługujących mu środków prawnych i nie wytoczył powództwa o uchylenie (stwierdzenie nieważności) tej uchwały, poprzestając wyłącznie na krytykowaniu zarządu w pismach. Powód podejmuje działania w taki sposób, ponieważ jest odosobniony

w żądaniu likwidacji spółdzielni i jego stanowisko w tej sprawie nie znajduje poparcia u innych członków spółdzielni. Wobec pozostawania w mniejszości, usiłuje wyrzucić żądany przez niego skutek poprzez kierowanie pism do różnych instytucji, w których krytykuje władze spółdzielni w niedopuszczalny sposób. Nie można oprzeć się wrażeniu, że członek spółdzielni, który mimo rosnącego niezadowolenia ze sposobu działania spółdzielni, zamiast wystąpić z niej lub podjąć rzeczywiste działania w celu skontrolowania poprawności działań zarządu spółdzielni (np. skarżąc uchwałę na drodze postępowania cywilnego) składa szeregi pism, do różnych instytucji, w tym wnosi o wszczęcie postępowania likwidacyjnego, nie ma na sercu dobra interesów spółdzielni, a wyłącznie swoje własne. W ocenie Sądu, działania powoda zmierzają więc wyłącznie do likwidacji spółdzielni (mimo braku podstaw do wszczęcia postępowania likwidacyjnego) i uzyskania przez niego środków z podziału majątku strony pozwanej.

W ocenie Sądu, zachowania powoda miały więc charakter świadomego, zawinionego działania wbrew interesom spółdzielni. Sąd podziela w tym miejscu zarzuty pozwanej, że powód w swych działaniach pozostawał nieustępliwy i mimo kolejnych negatywnych reakcji na jego pisma (odmowy wszczęcia postępowania likwidacyjnego, braku poparcia ze strony innych członków spółdzielni i wreszcie – pomimo umorzenia postępowania karnego, a więc jednoznacznego stanowiska Prokuratury Rejonowej w (...) i Sądu Rejonowego w (...) o niestwierdzeniu znamion przestępstwa w działaniach członków zarządu spółdzielni), nie poprzestał na stawianiu zarzutów wobec członków zarządu o ich niegospodarności i niewłaściwym sposobie zarządzania majątkiem spółdzielni, dążąc za wszelką cenę do likwidacji spółdzielni. Sąd dał również wiarę zeznaniom prezesa zarządu strony pozwanej, że składane przez powoda pisma hamują wykonywanie codziennych prac przez i tak nielicznych pracowników spółdzielni, którzy są zmuszeni gromadzić różne dokumenty i odpowiadać na wezwania z różnych instytucji, zawiadamianych przez powoda o rzekomych nieprawidłowościach w działalności spółdzielni, co dodatkowo przemawia za uznaniem, że powód przedkłada swój własny interes nad interes spółdzielni.

Zachowania powoda opisane w uzasadnieniu uchwały nr 13 zdaniem Sądu były więc sprzeczne z dobrymi obyczajami i tym samym stanowiły uzasadnioną podstawę do wykluczenia go z członków spółdzielni.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na koszty te składały koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej w kwocie 360 zł (§ 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. Dz. U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.), powiększone o uiszczoną opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.